

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

249549

กระบวนการทบทวนในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ตะวันตก
การพัฒนาระบบใหม่ในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน

ธนกร แสงทิศ

คณบดีสาขารัฐบาลศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ปทุมธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ปทุมธานี 2554

๕๐๐๖๖๖๖๖

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

249549

กระบวนการพากย์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ กรณีศึกษา
การพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน

รจนกร แบ่งทิศ

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กุมภาพันธ์ 2554

กระบวนการพากย์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ตรีศึกษา
การพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน

รจนกร แบ่งทิศ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์

อาจารย์ ดร.จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ธีรภัทร วรรณฤมล

กรรมการ

รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี

9 กุมภาพันธ์ 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี และรองศาสตราจารย์ ชีรภัทร วรรณกุล ที่รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรณพ ลิ้มปนารมณ อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป ที่คอยช่วยเหลือทั้งด้านวิชาการและการให้คำปรึกษาเรื่องต่างๆ เสมอมา และขอขอบพระคุณอาจารย์สาขาวิชาการสื่อสารศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และการอบรมสั่งสอนเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ผู้เขียนสัมภาษณ์โดยละเอียด และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคุณเชาวรัช ศรีบัวบาน ที่กรุณาจัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการวิจัยและให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคต่างๆ รวมถึงคอยให้กำลังใจผู้เขียนเสมอ และขอขอบคุณ คุณพิสิทธิ์ ศรีประเสริฐ และเพื่อนๆ สาขาการสื่อสารศึกษา คณะการสื่อสารมวลชนทุกคนสำหรับกำลังใจและคำแนะนำต่างๆ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สุนทรี แบ่งทิศ และพี่สาว คุณอรสุดา แบ่งทิศ ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและคอยให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นกำลังใจที่ดีให้แก่ผู้เขียนด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดนี้ หากมีสิ่งขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยเป็นอย่างสูง และผู้เขียนหวังว่า วิทยานิพนธ์นี้ คงมีประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อยสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจที่จะศึกษารายละเอียดต่อไป

รจนกร แบ่งทิศ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

กระบวนการพากย์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ภูมิศึกษา
การพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน

ผู้เขียน

นางสาวรจนกร แบ่งทิศ

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์

บทคัดย่อ

249549

การศึกษากระบวนการพากย์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ภูมิศึกษา การพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน และ 2) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการพากย์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์และผลกระทบต่อการพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการวิเคราะห์กระบวนการและขั้นตอนการผลิตงานพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน จำนวน 68 เรื่องและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เกี่ยวข้องกับการพากย์ไทยจำนวน 7 คน

ผลการศึกษาพบว่าบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันได้เข้ามามีบทบาทในฐานะเป็นผู้ผลิตการพากย์เสียงไทยตั้งแต่ประมาณปีพ.ศ. 2535 กระบวนการพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันถูกกำหนดให้มีมาตรฐานเดียวกันกับการพากย์เสียงภาษาอังกฤษต้นฉบับ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์อเมริกันทำให้กระบวนการพากย์ไทยมีลักษณะเช่นเดียวกับการผลิตในระบบอุตสาหกรรมภาพยนตร์อเมริกันที่มุ่งเน้นการแปรรูปวัฒนธรรมให้กลายเป็นสินค้าและการทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันมากกว่าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันส่งผลให้คุณค่าทางศิลปะของการพากย์ไทยถูกลดทอนลงเป็นเพียงสินค้าจากสายพานการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม

กระบวนการพากย์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้ส่งผลกระทบต่อการพากย์ของไทยแบบเดิมทั้งในมิติการผลิตงานพากย์ มิติผลงานพากย์และมิติการบริโภคภาพยนตร์เสียงพากย์ไทย ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

1) มิติการผลิตงานพากย์ กระบวนการพากย์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์มีการกำหนดสูตรมาตรฐานในการผลิต คือการกำหนดรูปแบบและวิธีการในการผลิตงานพากย์ให้เป็นแบบแผนเดียวกันกับการผลิตเสียงพากย์ต้นฉบับ ได้แก่การแบ่งงานและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการบวนการพากย์อย่างชัดเจน การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเสียงพากย์ การกำหนดเทคนิควิธีการพากย์ การกำหนดมาตรฐานของอุปกรณ์และเครื่องมือในการบันทึกเสียงพากย์ อาจกล่าวได้ว่ามาตรฐานการ

ผลิตดังกล่าวเป็นตัวกำหนดความคิดในการผลิตงานพากย์ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการพากย์ไทยจึงถูกจำกัดให้คิดสร้างสรรค์อยู่ในกรอบที่บริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์อเมริกันเป็นผู้กำหนดเท่านั้น

2) มิติผลงานพากย์การควบคุมกระบวนการผลิตงานพากย์ไทยของบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์อเมริกันทำให้ผลงานพากย์ไทยมี “มาตรฐานอเมริกัน” ส่งผลให้ผลงานพากย์สามารถรักษาความสมบูรณ์ของภาพยนตร์ต้นฉบับทั้งในแง่ของเสียงพากย์ที่มีความคล้ายคลึงกับเสียงต้นฉบับและความหมายของบทพากย์ไทยที่ตรงตามบทต้นฉบับในแง่หนึ่งถือเป็นผลดีต่อบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันในฐานะ “ผู้ส่งสาร” และผู้ชมไทยในฐานะ “ผู้รับสาร” เพราะสารที่ส่งไปยังผู้รับสารยังคงความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อไว้อย่างครบถ้วนส่วนผู้รับสารก็สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระและเข้าถึงอารมณ์ของภาพยนตร์ได้เช่นเดียวกับการชมภาพยนตร์ต้นฉบับแต่ในอีกแง่หนึ่งตัวภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันพากย์ไทยก็ยังคงคุณสมบัติของสินค้าสื่อข้ามชาติที่สามารถถ่ายทอดอุดมการณ์และวัฒนธรรมอเมริกันอย่างครบถ้วนอยู่เช่นเดิม

3) มิติการบริโภคภาพยนตร์เสียงพากย์ไทยด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ผลงานพากย์เสียงไทยที่มีมาตรฐานเดียวกันถูกแพร่กระจายไปในวงกว้างโดยผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ ผู้ชมไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็สามารถรับชมภาพยนตร์ที่มีเสียงพากย์ไทยแบบฉบับเดียวกัน ทำให้ผู้ชมที่เคยมีความหลากหลายและมีรสนิยมการชมภาพยนตร์เสียงพากย์ไทยแตกต่างกันตามแต่ละภูมิภาคถูกผนวกรวมเข้ากับผู้ชมทั้งโลกเป็นกลุ่มมวลชนขนาดใหญ่ (Mass) กลายเป็นผู้บริโภคที่มีความรู้สึกร่วมกัน คล้ายคลึงกัน มีรสนิยมการบริโภคสินค้าแบบเดียวกัน และนิยมชมชอบภาพยนตร์ประเภทเดียวกัน ผลกระทบจึงไม่ใช่แค่การขาดอัตลักษณ์ความเป็นคนไทยในแต่ละท้องถิ่นเท่านั้น แต่เป็นการขาดอัตลักษณ์ของคนไทยทั้งประเทศ อันเป็นกระบวนการนำไปสู่การบ่มเพาะกลุ่มผู้บริโภคระดับโลก (Global Audiences) ของอุตสาหกรรมภาพยนตร์อเมริกัน

ผลการศึกษาครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันถูกกำหนดรูปแบบและควบคุมการผลิตให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์อเมริกันซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการพากย์ของไทยในทุกมิติ นอกจากนี้ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงการรุกทางวัฒนธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีต่อประเทศไทยในด้านต่างๆ อาทิ เช่น การทำให้ระบบการผลิตงานพากย์แบบอเมริกันเป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการพากย์ไทย การกระตุ้นกระแสนิยมการชมภาพยนตร์อเมริกัน ตลอดจนการหล่อหลอมกลุ่มผู้บริโภคระดับโลกเพื่อเป็นตลาดรองรับสินค้าภาพยนตร์อเมริกัน

Thesis Title	Dubbing Process in Motion Picture Industry: A Case Study of Thai Dubbing for American Animated Features
Author	Ms. Rotchanakorn Baengthit
Degree	Master of Arts (Communication Studies)
Thesis Advisor	Lecturer Dr.Jiraporn Witayasakpan

ABSTRACT

249549

The purposes of this study were to: 1) examine Thai dubbing process for American animated features; and 2) analyze the dubbing process in motion picture industry and its impact on Thai dubbing. The current qualitative study emphasized analyses of the process and the procedure of Thai dubbing for 68 American animated features and in-depth interviews with seven informants involved in Thai dubbing process.

The results of this study revealed that American film companies had played important roles as Thai dubbing producers since 1992. Thai dubbing process for American animated features was prescribed with the same standard of original English soundtracks under supervision of American film companies. As a result, Thai dubbing process shared similar characteristics of production procedure as in American motion picture industry, i.e. an industrial process emphasizing standardization and commodification of culture instead of creating an art form. Thai dubbing was aesthetically devalued and merely became a product from an assembly line.

The impact of the industrial dubbing process on traditional Thai dubbing was seen in three dimensions; the dubbing production; the dubbed product; and the consumption of Thai dubbed movies, which could be explained as follows:

- 1) The dubbing production: the industrial dubbing process had specified standardization procedure, using the same pattern and method as in original English soundtrack production. It included division of labor, job description for all involving operatives; criteria specification for voice casting; standards of dubbing procedure and techniques; and standards of recording equipment. It could

be said that this standardization had designated the thoughts of dubbing production. As a result, people involved in the process could be creative within designed frameworks of American film producers.

2) The dubbed products: the control over Thai dubbing process by American film producers has resulted in “American Standardization” of the dubbed products. The products could maintain the integrity of the original versions in both the similar voice qualities and the correctly-translated screenplays. On one hand, it was good for both American film companies as “sender” and Thai audiences as “receivers”. The former could be ascertained that designed messages were faithfully delivered to the latter while the latter also could understand the content and emotionally enjoy the films the same way as viewing the original versions. But on the other hand, the American movies with Thai dubbing still maintained the quality of transnational media commodity which could reproduce American culture and ideology.

3) The consumption of Thai dubbed movies: advanced communication technology made it possible to widely distribute Thai dubbed movies through various channels. Audiences could view the same Thai dubbed versions wherever they are. Thus diverse audiences in various regions with different tastes in viewing Thai dubbed movies were converged with global mass. They became mass consumers thinking and feeling similarly, consuming the same products and enjoying the same movies. The impact was not only the lack of local Thai identity but also the lack of identity of the whole Thai nation. This process led to the cultivation of global audiences for American film industries.

The results of this study can be concluded that Thai dubbing process for American animated features is decided and manipulated by American film companies. This affects all dimensions of traditional Thai dubbing. At the same time, it reflects American cultural invasion in Thailand by asserting American dubbing production process to be accepted among Thai counterparts, popularizing American movies, and also cultivating global audiences for American movie markets.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 ข้อสันนิษฐาน	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.7 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 พัฒนาการการพากย์ภาพยนตร์ในประเทศไทย	8
2.2 แนวคิดภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันและการพากย์ภาพยนตร์การ์ตูน	17
2.3 แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรม	21
2.4 แนวคิดจักรวรรดินิยมสื่อและวัฒนธรรม	25
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	30
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	32
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	33
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
3.5 การนำเสนอข้อมูล	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	36
4.1 ภาพรวมของตลาดภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันในประเทศไทย	36
4.2 กระบวนการพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน	43
4.3 การวิเคราะห์กระบวนการพากย์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์และผลกระทบต่อการพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน	86
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
5.1 สรุปผลการศึกษา	109
5.2 อภิปรายผล	114
5.3 ข้อเสนอแนะ	120
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก รายชื่อภาพยนตร์ที่นำดารานักแสดงมาพากย์	128
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้พากย์เสียงภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน	132
ภาคผนวก ค รายชื่อภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 68 เรื่อง	164
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	169
ภาคผนวก ค รายชื่อภาพยนตร์	170
ประวัติผู้เขียน	173

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	บริษัทผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์ในประเทศไทยที่เป็นบริษัทลูกหรือสำนักงานสาขาหรือบริษัทคู่สัญญาของบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา และการจัดจำหน่ายภาพยนตร์การ์ตูนของบริษัทผู้ผลิต	39
4.2	วันเดือนปีที่ฉายภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันปี พ.ศ. 2550	40
4.3	รายได้ภาพยนตร์การ์ตูนสูงสุด 10 อันดับแรก	42
4.4	มูลค่าตัวชมภาพยนตร์อเมริกันทั่วโลก ค.ศ. 2004-2008	44
4.5	รายได้ภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันสูงสุด 10 อันดับ	45
4.6	บริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์และหน่วยงานที่รับผิดชอบกระบวนการผลิตเสียงพากย์ไทย	48
4.7	นักพากย์ที่มีเสียงพากย์คล้ายคลึงกับเสียงต้นฉบับ	57
4.8	บุคลิกลักษณะของนักพากย์และตัวละครภาพยนตร์เรื่อง Monsters vs Aliens	58
4.9	จำนวนภาพยนตร์ที่มีการนำคารานักแสดงมาพากย์เสียงจำแนกตามบริษัทผู้ผลิต	59
4.10	รูปแบบ วิธีการและการบริหารจัดการการพากย์	90
4.11	ลักษณะของทีมพากย์	94

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
2.1	คุณลักษณะสำคัญของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม